

✈ การเตรียมตัวเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ ✈

✿ ในระยะเวลาสองปีที่ผ่านมาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีได้จัดกิจกรรมให้ครูอาจารย์เดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศติดต่อกัน กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2550 เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2551 เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งมีได้หมายความว่า เพิ่งดำเนินการ หากแต่ได้ดำเนินการเรื่องนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เดินทางไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ที่ประเทศออสเตรเลีย (ที่เมืองต่าง ๆ ใน Eastern Australia) ต่อมาเดินทางไปศึกษาดูงานที่ Institute of Civil Engineering and Architecture ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ไปทัศนศึกษาเมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย เมืองเมดาน ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศสิงคโปร์ มีช่วงเว้นว่างเป็นระยะหนึ่ง ซึ่งมีได้หมายความว่า คณะครูอาจารย์ได้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษาในต่างประเทศ หากแต่มีคณะครูจัดขึ้นอีกหลายครั้ง เช่น เดินทางไปดูงานทางการศึกษาที่ Western university และ Perth International College of English ที่เมือง Perth, Western Australia ประเทศออสเตรเลียอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วยังจัดไปทัศนศึกษาด้านมรดกโลก และศึกษาดูงานที่สถาบันศิลปะซึ่งรัฐบาลฝรั่งเศสสร้างขึ้นก่อนสิ้นเอกราช ณ กรุงพนมเปญและเมืองเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา ไปทัศนศึกษา ณ นครเชียงใหม่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อีก 2 ครั้ง จะเห็นได้ว่า การศึกษาดูงานและทัศนศึกษาของครูอาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีได้ดำเนินการมานาน เพียงแต่ขาดไปบางช่วงเท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังมีครูอาจารย์ได้รับทุนไปศึกษาดูงานเป็นคณะเล็ก ๆ อีกหลายคณะและเดินทางไปในหลายทวีป โดยเฉพาะแผนกวิชาช่างกลโรงงาน เทคนิคการผลิต และเขียนแบบเครื่องกล และเนื่องจากสมาชิกบางคนมีภารกิจหลายด้าน อาจลืมข้อมูลหรือรายละเอียดไปบ้าง ข้าพเจ้าคิดว่า กิจกรรมนี้คงจะดำเนินต่อไปอีก จึงขอเสนอข้อมูลบางประการในการเตรียมตัวเดินทางไปศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษาในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการเดินทางของหมู่คณะ ดังนี้

1. พยายามสำรวจความคิดเห็น และรวบรวมกลุ่มผู้สนใจที่มีความเห็นหรือความต้องการตรงกัน อาจจะได้หลายกลุ่ม หลายแนวคิด และได้ข้อคิดที่หลากหลาย สามารถจัดคณะเดินทางไปศึกษาดูงานในเส้นทางที่หลากหลาย จะช่วยให้มีสมาชิกร่วมทางเพิ่มมากขึ้น การเดินทางไปศึกษาดูงาน หากจำนวนสมาชิกในกลุ่มไม่เกิน 30 คน จะทำให้คล่องตัวมากขึ้น แต่ละกลุ่มควรช่วยกันรวบรวมและศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับสถานที่ที่จะเดินทางไปศึกษาดูงาน และสถานที่ท่องเที่ยวหลังจากการศึกษาดูงาน ปกติสถานที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญคือ พิพิธภัณฑ์ วัด โบสถ์ หรือศาสนสถานที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น วัง และอื่น ๆ ซึ่งควรเป็น High light ของเมืองนั้น ๆ หรือประเทศนั้น ๆ สถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวมักจะแสดงวิถีชีวิต มิติทางสังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

และอื่น ๆ ทั้งนี้แล้วแต่ประเภท ลักษณะ และจุดมุ่งหมายของการสร้าง นอกจากนี้แล้วอาจเดินทางไปชมธรรมชาติซึ่งมีภูมิศาสตร์ที่แตกต่างไปจากประเทศไทย หรือแตกต่างไปจากภูมิภาคของเรา

2. การ เดินทางไปศึกษาดูงาน ต้องกำหนดหัวข้อให้ชัดเจนว่าเราจะดูเรื่องอะไรบ้าง ควร Focus เอาเฉพาะเรื่องที่สำคัญและมีประโยชน์ คู่ก็เรื่อง คู่ก็แห่ง หรือก็ประเทศ เป็นเวลานานเท่าใด เมื่อตกลงเห็นพ้องต้องกันแล้วมาร่างรายละเอียดเพื่อประชุม ขอมติจากสมาชิก ปรับปรุง หรือแก้ไข ตามความเหมาะสม ท่านที่จะไปศึกษาดูงานเฉพาะเรื่อง ควรศึกษารายละเอียดในหัวข้อเรื่องที่สนใจ และเตรียมปัญหาที่สงสัยไปถามจากสถานศึกษาที่จะไปศึกษาดูงาน จะช่วยให้ทราบรายละเอียดบางประการที่ไม่ปรากฏในเอกสารทางวิชาการ หรืออาจได้เกร็ดความรู้บางอย่างที่ก่อให้เกิดกระบวนการคิดใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษา หรือการจัดทำผลงานวิชาการ

3. ในการติดต่อบริษัททัวร์ให้เข้ามาดำเนินการ ควรให้สมาชิกที่ร่วมเดินทางและมีประสบการณ์หาข้อมูลและติดต่ออย่างน้อย 3 บริษัท มานำเสนอให้กับสมาชิกหรืออาจนำเสนอทางเอกสาร หรือทาง Website ของบริษัทเพราะขณะนี้น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาแพง หากเราเรียกเขามาประชุมบ่อย ๆ นั่นคือการเพิ่มต้นทุนการให้บริการ เขาจะนับเป็นต้นทุนของบริษัท สำหรับบริษัทที่จะนำไปศึกษาดูงานควรมีประสบการณ์ในด้านนี้โดยเฉพาะ และควรจะเป็นบริษัทขนาดกลาง เป็นบริษัทที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาหลายปี มีองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนใช้บริการ เป็นที่น่าเชื่อถือ อย่าลืมว่าบริษัทท่องเที่ยวมีมากมายหลายบริษัท บางบริษัทจดทะเบียนและดำเนินการเฉพาะในช่วงที่เรียกว่า High Season หลังจากนั้นก็ปิดกิจการไป ปีหน้าว่ากันใหม่ และหากท่านยังไม่แน่ใจ ควรจำชื่อบริษัทและเลขที่ที่จดทะเบียน เพราะเขาจะต้องพิมพ์เลขที่ที่จดทะเบียนไว้ที่หัวกระดาษของบริษัท เพื่อโทรศัพท์ถามหรือตรวจสอบจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อีกทางหนึ่ง และหากต้องการหนังสือรับรองหรือ Certification จากสถานศึกษาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการประเมินด้านการพัฒนาตนเอง ควรจะออก Certification รับรองว่าไปประชุม สัมมนา หรือทำ Workshop การออก Certification ว่าไปศึกษาดูงานดูออกจะมีน้ำหนักน้อย ผู้ประเมินหลายคนมีความเห็นว่า การไปศึกษาดูงานเป็นการไปเที่ยว ฉะนั้นจะต้องพิจารณาเรื่องนี้ให้ดี การจัดทำ Certification อย่าปล่อยให้บริษัทดำเนินการโดยลำพัง ควรถามรายละเอียดจากเขาบ้าง เพราะบางสถานศึกษาโดยเฉพาะเอเชียเขาให้บริษัทดำเนินการให้ สถานศึกษาเขาลงนามและประทับตราอย่างเดียว กรณีนี้เราอาจจะร่างและส่ง Mail ไปให้เขา เราควรรหาผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและด้านการประเมินช่วยตรวจสอบก่อนที่จะพิมพ์เสนอสถานศึกษาเพื่อลงนาม บางครั้งเขาจะพิมพ์ในประเทศไทย เว้นแต่สถานศึกษานั้น ๆ จะจัดทำให้ ซึ่งบางแห่งคิดค่าใช้จ่าย หากจัดให้ฟรีคณะผู้เดินทางไปศึกษาดูงานควรจัดของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยและมีความเหมาะสมไปมอบให้เพื่อตอบแทนกันตามวัฒนธรรม และจัดทำกำหนดการให้ชัดเจนว่าจะเริ่มอย่างไร ดำเนินการอย่างไร และสิ้นสุดเมื่อใด

ในช่วงการบรรยายสรุป ควรมีช่วงเวลาที่เปิดให้สอบถาม สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ลองอ่านดูจากหัวข้อวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ซึ่งได้นำเสนอไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

4. ในหมู่คณะที่ร่วมดำเนินกิจกรรมต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และไม่หวาดระแวงเรื่องของผลประโยชน์ เพราะค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ราคาจะใกล้เคียงกันมาก เนื่องจากบริษัทที่ดำเนินการลักษณะนี้ในประเทศไทยต้องติดต่อกับบริษัทในต่างประเทศ บางประเทศรัฐบาลควบคุมบริษัทการท่องเที่ยวเอง ทำให้ราคาค่อนข้างมาตรฐาน เกือบจะไม่แตกต่างกัน ราคาที่แตกต่างกันอาจจะเป็นบริการเสริมซึ่งอาจจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของบริษัทนั้น ๆ อย่างไรก็ตามหลายบริษัทพยายามผูกใจลูกค้าให้กลับมาใช้บริการของเขาอีก เช่น หากสมาชิกคนใดคนหนึ่งในขณะที่ มีวันเกิดตรงกับช่วงเวลาที่เดินทางไปศึกษาดูงาน บริษัทจะจัด Cake เพื่อฉลองงานวันเกิดเป็นกรณีพิเศษ และตัดแจกสมาชิกทุกคนในขณะที่มีอาหารมื้อใดมื้อหนึ่ง และเป็น Cake ของท้องถิ่นซึ่งเขาได้โทรศัพท์ไปแจ้งให้ภัตตาคารสั่งเตรียมไว้ให้ นอกจากนี้แล้วหากต้องนั่งรถระยะไกล ในระหว่างการเดินทางจะจัดกิจกรรมบนรถบัสด้วยการเล่าประวัติศาสตร์ของสถานที่ที่จะไป หรือสถานที่สำคัญ หรือบุคคลสำคัญของประเทศนั้น เล่าเรื่องขบขัน และเรื่องที่เป็นปัญหา ให้สมาชิกร่วมกันทาย ใครทายถูกจะได้รับของที่ระลึกเล็ก ๆ น้อย ๆ จากบริษัท เช่น พวงกุญแจ ที่เปิดขวด กระเป๋าสำหรับ Shopping หรืออื่น ๆ ซึ่งเป็นของที่ผลิตในประเทศนั้น ๆ และอาจจะแวะให้เที่ยวในสถานที่ที่มีได้ระบุไว้ในรายการนี้คือบริการเสริม

 มีเรื่องเล่ากันเมื่อกว่าสิบปีที่ผ่านมาจนกลายเป็นความเชื่อสืบทอดกันมาว่า เดินทางสิบคนฟรีหนึ่งคน และคนที่ได้ฟรีมักจะเป็นผู้ดำเนินการบ้าง ผู้บริหารบ้าง ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจกับท่านทั้งหลายว่า นั่นเป็นเรื่องสมัยนั้น และมีคนจำนวนไม่มากที่ทำกันแบบนั้น เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไปใช้ระบบ Global network ข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงถึงกันสิ่งเหล่านี้ยากที่จะเกิดขึ้น เว้นแต่ไปฮั้วกันเพื่อบวกราคามาเฉลี่ยให้ผู้ดำเนินการ แต่ผู้ร่วมเดินทางสามารถตรวจสอบได้อยู่ดี ปัจจุบันหากเดินทาง 15 คนขึ้นไป (ปกติมักจะเป็นเลขคู่) ด้านต่างประเทศเขาจะมีส่วนลดหนึ่งคน คือลดให้กับมัคคุเทศก์หรือ Tour leader ที่นำนักท่องเที่ยวไปจากประเทศไทย และหากเพิ่มอีก 15 คนหรือ 30 คนขึ้นไป เขาจะลดให้อีก 1 คน ส่วนลดนี้และที่จะมา Share ค่าใช้จ่ายให้กับหมู่คณะ แต่ละประเทศกำหนดส่วนลดไม่เท่ากัน เช่น บางโรงแรมจอง 10 ห้องขึ้นไป ลด 5-10 % จอง 10 ห้องขึ้นไป ลด 20-30 % และจอง 30 ห้องขึ้นไป ลด 30 % และอาจจะลดสูงสุดไม่เกิน 30 % ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือเงื่อนไขด้านธุรกิจของประเทศนั้น ๆ และฤดูกาลท่องเที่ยว หากเป็นช่วง High Season เขาอาจจะไม่ลด เพราะเป็นช่วงของการเก็บเกี่ยวรายได้จากการท่องเที่ยวประจำปี นอกจากนี้แล้วยังมีส่วนลดจากสายการบิน จากร้านอาหาร ส่วนลดจากสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องชำระค่า Admission Fee เขามักจะลดให้กับนักท่องเที่ยวที่ไปเป็นคณะ ปกติการเดินทางไปกับบริษัทท่องเที่ยวจึงมีราคาต่ำกว่าเดินทางไปด้วยตนเองหรือไปกับครอบครัว และไม่ควรถูกเดินทางไปในช่วง High Season เพราะราคา

จะแพงกว่าช่วงอื่น ๆ แต่ก็ไม่ควรเป็นช่วง Low Season มากจนเกินไป เพราะอาจจะประสบปัญหา ด้านสภาพภูมิอากาศ เช่น ฝนตก หรือหิมะตกหนัก อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ต่อการ ท่องเที่ยว และอื่น ๆ

5. หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ซึ่งท่านทั้งหลายสามารถหาข้อมูลได้จาก Internet เช่น ค่าเครื่องบิน ค่าที่พักหรือค่าโรงแรม ค่าอาหาร และค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับค่าอาหาร คำนวณคร่าว ๆ ในสหรัฐอเมริกา มีอยู่ประมาณ 800-1,000 บาท ในยุโรป มีอยู่ประมาณ 500-700 บาท ในเอเชีย 400-500 บาท ยกเว้นประเทศญี่ปุ่น และเกาหลี มีอยู่ 500-700 บาท ทั้งนี้ แล้วแต่การกำหนดระดับร้านอาหาร สถานภาพของกิจการนั้น ๆ และเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น การสั่งอาหาร พิเศษ นอกเหนือจากบริการปกติ อย่างไรก็ตามเราสามารถประมาณการได้ สำหรับราคาค่าเข้าชม สถานที่ท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกามีหลากหลายมาก แล้วแต่ขนาดสถานที่ท่องเที่ยว มีตั้งแต่ 10 US Dollars ขึ้นไป สำหรับในยุโรปหลายแห่ง เฉลี่ยประมาณแห่งละ 10 Euro ข้าพเจ้าคิดว่าเรื่องนี้มิใช่ เรื่องใหญ่หากไ้วางใจซึ่งกันและกัน การดำเนินการเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา เพราะเงิน เป็นสิ่งสมมุติที่มนุษย์สร้างขึ้นเพียงเพื่ออำนวยความสะดวก หรือเพียงเพื่อเป็นตัวกลางในการ แลกเปลี่ยน เราไม่ต้องไปยึดจนมากเกินไป เพียงแต่ใช้อย่างไม่ประมาทก็น่าจะพอแล้ว ข้อมูล พื้นฐานที่น่าเสนอนั้นเพียงให้ท่านคำนวณเพื่อกำหนดงบประมาณคร่าว ๆ ในการวางแผนหรือ กำหนดโครงการศึกษาดูงานเท่านั้นเอง อย่าลืมว่าการศึกษาดูงานที่ดี การทัศนศึกษาก็ดีเป็นการ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการลงทุนในการซื้อโอกาส ซื้อโอกาสดีก่อนได้ เรียนรู้ก่อน และเรียนรู้ในราคาที่ถูกลงกว่า ผู้เขียนเดินทางไปต่างประเทศติดต่อกันเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี ยอมรับว่า ระยะเวลาใช้จ่ายในการเดินทางค่อนข้างแปรปรวนหรือแพงขึ้นอันเนื่องจากการปั่น ราคาสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงล่วงหน้าของกลุ่มประเทศในซีกโลกตะวันตก

6. การเตรียมตัวไปทัศนศึกษาหรือท่องเที่ยวหลังจากศึกษาดูงาน ควรดูรายละเอียดให้ดี ว่า เราพักที่ไหนบ้าง บางแห่งบางเมืองจำเป็นต้องพักหนึ่งคืนเพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ และสถานที่นี้ไม่มีพนักงานบริการกระเป๋า และอาจมีปัญหาในการยกกระเป๋าไปใหญ่ (Suitcase) ซึ่ง บริษัทจะแจ้งไว้ในเอกสารคู่มือที่แจกให้สมาชิก หรือหากแวะ Transit เพื่อเที่ยวอีกประเทศหนึ่งเพียง 1 วัน บริษัทอาจจะให้ Check in กระเป๋าไปใหญ่ที่สนามบินต้นทางและ Check through ถึงกรุงเทพฯ ไม่ต้องรับกระเป๋าและ Check in อีกครั้งหนึ่งในสนามบินที่แวะเพราะจะทำให้เสียเวลาไม่น้อยกว่า 1-2 ชั่วโมง ควรจัดชุดที่จะใส่นอน ชุดที่จะใส่ในวันรุ่งขึ้นอีกหนึ่งชุด พร้อมทั้งข้าวของที่จำเป็นใส่ใน กระเป๋าใบเล็ก (Overnight bag หรืออาจจะเรียกว่า Hand carry) หิ้วเข้าพักในโรงแรม สถานที่ เหล่านี้ อาจจะเป็นแบบ Safari หรือวนอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีทุกทวีป ที่ประเทศญี่ปุ่น โรงแรมที่ใกล้ กับภูเขาฟูจิ ใกล้กับวนอุทยาน Hakone โรงแรมบางแห่งเขาไม่มีคนยกกระเป๋าเช่นเดียวกัน จำเป็นต้องจัดกระเป๋าใบเล็กเพื่อไปนอนค้างคืน

7. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษา หากเป็นราคากลางแล้ว ไม่ควรจะใช้เทคนิคในการต่อรองเพื่อลดราคาให้มากนัก หากเราต่อรองมาก บริษัทเขาก็มีวิธีการลดค่าใช้จ่ายของเขาเหมือนกัน เช่น พาไปในสถานที่ที่ไม่ต้องเสียค่าเข้าชม ไปร้านอาหารระดับรองลงมา ลดระดับโรงแรมที่พักซึ่งเราไม่รู้ที่อยู่ดี และอาจอ้างสาเหตุการเปลี่ยนโรงแรมเมื่อเดินทางไปถึงประเทศนั้น ๆ เราไม่สามารถเถียงไม่ทันเขา เพราะมีข้อมูลน้อยกว่าเขา และเขาอาจจะหาเหตุผลใหม่ ๆ มาให้เราได้ เพราะเขาอยู่ใน Field work ของเขา เขาย่อมมีอุบายมากมายจากประสบการณ์ที่เขาประสบกับลูกค้าที่หลากหลายของเขาในอดีต และอาจจะพักห่างจาก Down town ทำให้ไม่มีโอกาสออกมาเดินชมเมือง หรือ Shopping อย่างอิสระ หรือต้องเสียค่า Taxi เข้าเมืองด้วยราคาแพงและไม่สะดวก หากจะเดินทางด้วยรถประจำทางหรือรถไฟได้ดินจะมีปัญหาเรื่องภาษาเพราะหลายประเทศเขาไม่พูดภาษาอังกฤษ Taxi บางประเทศคนขับพูดภาษาอังกฤษได้ รัฐบาลเขากำหนดให้เพิ่มราคาค่าโดยสารจากนักท่องเที่ยว ขอให้ถือว่า เมื่อเราได้ร่วมกันตัดสินใจแล้ว อย่าลืมว่าการดำเนินธุรกิจที่ดีในปัจจุบันถือว่าต้องทำแบบ Win – win คือ มีความเป็นธรรมทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ หากเราซึ่งเป็นผู้รับบริการหรือผู้ซื้อบริการขอลดเขามากเกินไป เราอาจจะเสียโอกาสที่ดี และเราไม่รู้เพราะยังไม่มีประสบการณ์หรือไม่เคยเดินทางไปประเทศนั้น ๆ ลองคิดดูว่า หากเราซื้อไอศกรีม 1 ถ้วย เขาคิด 12 บาท เขาดามว่า จะราคาช็อกโกแลตบราซึลและเพิ่มถั่วฮาเซลหรือไม่ เมื่อเราเพิ่มเขาคิด 15 บาท และหากเราไม่เคยลิ้มลองทั้งช็อกโกแลตบราซึลและถั่วฮาเซลก็น่าจะลอง เพราะตั้งใจเสียค่าใช้จ่ายพื้นฐานแล้ว 12 บาท ชำระเพิ่มอีก 3 บาทเพื่อซื้อโอกาสลิ้มลอง นี่คือนี่สิ่งที่ต้องคิด จากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่าหลายบริษัทมักสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าโดยเฉพาะลูกค้าที่ไปเป็นคณะ เพื่อให้ลูกค้าเลือกใช้บริการในโอกาสหน้าอีก

8. ค่า Tip ปกติ เขาจะ Tip ให้กับคนขับรถ และมัคคุเทศก์ทั้งไทยและต่างประเทศ รวม 3 คน คือจ่าย 1 US Dollars / คน /วัน สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศอื่น ๆ ที่นิยมใช้ US Dollars แต่ในยุโรป จ่าย 1 Euro/ คน /วัน ยกเว้นประเทศจีนมักจะใช้อูบาย เช่น มี Local guide มารับที่สนามบินแล้วไปกับเรตลอดเส้นทาง พอไปถึงเมืองอื่น ๆ Local guide เพิ่มอีกหนึ่งคนทุกเมือง คิดค่า Tip เพิ่มอีก 1 คนทุกวัน นับตั้งแต่วันแรกไปถึงเมืองนั้น ๆ หรือนับตั้งแต่รับไปรับประทานอาหารเย็นที่ภัตตาคารแล้วส่งเข้าพักที่โรงแรม ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารไว้ด้วย อูบายคืออ่านแล้วเข้าใจผิดหรือประชาสัมพันธ์ให้ทราบด้วยวาจา ท่านไม่ต้องไปทำตามเขา เพราะประเทศนี้เขาทำของเขาแบบนี้ เราควรยึดเอาแบบสากลจะดีกว่า เพราะค่า Tip ถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมบริการ (Service charge) ควรทำตามธรรมเนียมบริการน่าจะ Fare ที่สุด

9. การแลกเงิน กรณีที่ใช้เงินสด แม้จะใช้บัตรเครดิตบางครั้งก็ต้องแลกเงิน เพราะบัตรเครดิตใช้ได้เฉพาะในร้านใหญ่ ๆ หรือในโรงแรมใหญ่ ๆ แต่ไม่สามารถใช้ได้สถานท่องเที่ยวทุกแห่ง จึงควรแลกเงินสดที่จะต้องใช้ไปให้เพียงพอ สกุลเงินที่แลกส่วนใหญ่ คือ US Dollar และ

สกุล Euro หากไปอังกฤษ สวิต ออสเตรีย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ หรือประเทศอื่นเพียงประเทศเดียว และมีเงินสกุลของประเทศนั้นให้แลกได้ในบ้านเรา ก็ควรแลกเท่าที่คิดว่าจะใช้ หากท่านเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่าแลกเงินหยวนมาก เพราะหากใช้ไม่หมดจะมีปัญหาในการแลกคืน แม้แต่ในประเทศเขา เราขอแลกคืนเป็น US Dollar ก็เป็นเรื่องยาก นอกจากนี้แล้วสินค้าจีนมีขายมากมายในประเทศไทย สินค้าจีนบางอย่างซื้อในประเทศไทยถูกกว่าซื้อที่ประเทศจีน นอกจากนี้แล้วสินค้าเกาหลีบางอย่าง ซื้อในกรุงเทพฯถูกกว่าซื้อที่กรุงโซล เมื่อถามพ่อค้าชาวเกาหลีได้ความว่าประเทศไทยส่งสินค้าเกาหลีในปริมาณมาก ทำให้ราคาในประเทศไทยถูกกว่าที่เกาหลี กรณีที่ท่านเดินทางไปยุโรป ขณะนี้ (พ.ศ. 2551) ในยุโรปส่วนใหญ่ใช้เงินสกุล Euro ยกเว้นประเทศอังกฤษ ยังคงใช้เงินปอนด์ และประเทศสวิตยังคงใช้เงินฟรังก์ สำหรับประเทศในยุโรปตะวันออก เช่น ประเทศ ออสเตรีย ฮังการี สาธารณรัฐเช็ก และประเทศโวลัว ททยอยใช้เงินสกุล Euro ในช่วง 1-2 ปีนี้ประเทศฮังการี และประเทศสาธารณรัฐเช็กกำลังจะใช้เงินสกุล Euro เช่นเดียวกัน ประเทศที่ใช้สกุล Euro เป็นประเทศแรก ๆ ทั้งเยอรมัน สวิต และฝรั่งเศส ล้วนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าเมื่อใช้เงินสกุล Euro ข้าวของแพงขึ้น เพราะการเข้าเป็นประเทศในกลุ่ม Euro เขามีมาตรฐานการดำรงชีวิตหรือคุณภาพชีวิตค่อนข้างสูง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หรือครองครองชีพย่อมสูงเป็นธรรมดา สำหรับ US Dollar นิยมใช้ทั่วโลก และเป็นเรื่องแปลกที่ประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาหลายประเทศที่อยู่ติดกับยุโรปกลับนิยมใช้ US Dollar กรณีที่เราไม่เชี่ยวชาญเรื่องเงินตราระหว่างประเทศ ไม่ควรกักตุนเงิน เพราะปัจจุบันค่าของเงินค่อนข้างผันผวน การแลกเงินสกุลต่างประเทศมาก ๆ บางโอกาสอาจทำให้เราขาดทุนได้ สำหรับเงินไทยนั้นขณะนี้สามารถใช้ในต่างประเทศได้มากขึ้น (มิได้หมายความว่าใช้ได้ทุกสถานที่ หรือทุกเมือง) เช่น สามารถใช้ได้ในประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ลาว กัมพูชา เมียนมา (ในตลาดร่างกุ้ง) และในเวียดนาม ร้านค้าบางร้านในสนามบินฮานอยรับเงินไทยด้วยเช่นกัน

สมศักดิ์ ตันติวิวัฒน์

ครู ชำนาญการพิเศษ

9 มิถุนายน 2551